

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.94>

КЕРІВНИК ОРГАНУ ПРОКУРАТУРИ ЯК СУБ'ЄКТ ДОКАЗУВАННЯ

Зінковський І.П.,

доктор філософії за спеціальністю 081 «право»,

адвокат

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2867-3245>

Зінковський І.П. Керівник органу прокуратури як суб'єкт доказування.

Стаття присвячена дослідженню участі у доказуванні керівника органу прокуратури, ким є Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, керівник окружної прокуратури та їх перші заступники і заступники, які діють у межах своїх повноважень. Незважаючи на те, що керівник органу прокуратури у доктринальних визначеннях та класифікаціях суб'єктів доказування окремо практично ніколи не згадується, він є самостійним учасником кримінального провадження та суб'єктом доказування. Керівник органу прокуратури у класифікації суб'єктів доказування відноситься до групи суб'єктів, на яких покладено обов'язок та тягар доказування у досудовому розслідуванні.

До повноважень керівника органу прокуратури, які дотичні доказуванню, відносяться: 1) визначення належного суб'єкта здійснення процесуального керівництва; 2) забезпечення ефективності досудового розслідування у аспекті збирання доказів; 3) початок кримінального провадження та повідомлення про підозру у кримінальному провадженні щодо окремих категорій осіб (що є необхідною умовою допустимості усіх доказів, які збиратимуться та перевірятимуться у кримінальному провадженні); 4) реалізація «делегованих» повноважень в умовах воєнного стану.

Аналіз положень КПК України та позицій ВС щодо проблемних питань реалізації повноважень керівника органу прокуратури призводить до висновків, що: керівник органу прокуратури може входити до складу групи прокурорів; немає імперативу щодо включення керівника органу прокуратури для реалізації повноважень за главою 37 КПК України до групи прокурорів, утім, його включення до такої групи також не суперечить КПК України. При включенні керівника органу прокуратури до групи прокурорів постає питання відсутності неупередженості при реалізації повноважень саме як керівника органу прокуратури та ідентифікації прокурора вищого рівня для цілей ст. 308 КПК України.

Ключові слова: доказування, досудове розслідування, керівник органу прокуратури, процесуальне керівництво, провадження щодо ок-

ремих категорій осіб, воєнний стан, делеговані повноваження.

Zinkovskyy I.P. The head of the prosecutor's office as a subject of proving.

The article is devoted to the research of the participation in the proving of the head of the prosecutor's office, who is the Prosecutor General, the head of the regional prosecutor's office, the head of the district prosecutor's office and their first deputies and deputies acting within their competence. Despite the fact that the head of the prosecutor's office is almost never mentioned separately in doctrinal definitions and classifications of subjects of evidence, he is an independent participant in criminal proceedings and a subject of proving. The head of the prosecutor's office in the classification of subjects of proving refers to the group of subjects who are assigned the duty and burden of proof in the pre-trial investigation.

The powers of the head of the prosecutor's office, which are related to the proving, include: 1) the determination of the appropriate subject of procedural guidance; 2) ensuring the effectiveness of the pre-trial investigation in the aspect of collecting of evidence; 3) initiation of criminal proceedings and notification of suspicion of criminal proceedings against certain categories of persons (which is a necessary condition for the admissibility of all evidence that will be collected and examined in criminal proceedings); 4) implementation of "delegated" powers under the martial law.

The analysis of the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine and the positions of the Supreme Court regarding the problematic issues of the implementation of the powers of the head of the prosecutor's office leads to the conclusions that: the head of the prosecutor's office can be a member of the group of prosecutors; there is no imperative to include the head of the prosecutor's office in order to use the powers under Chapter 37 of the Criminal Procedure Code of Ukraine in the group of prosecutors, however, his inclusion in such a group also does not contradict the Criminal Procedure Code of Ukraine. When the head of the prosecutor's office is included in the group of prosecutors, the question arises of the lack of

impartiality in the powers specifically as the head of the prosecutor's office and the identification of a higher-level prosecutor for the purposes of Art. 308 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Key words: proving, pre-trial investigation, head of the prosecutor's office, procedural guidance, proceedings against certain categories of persons, martial law, delegated powers.

Постановка проблеми. Коли йдеться про доказування у досудовому розслідуванні, у доктринальних визначеннях та класифікаціях суб'єктів доказування керівник органу прокуратури окремо практично ніколи не згадується [1, с. 44–46; 2, с. 342]. Формально КПК України його не розглядає у переліку учасників зі сторони обвинувачення, виходячи з положень п. 9 ст. 3 КПК України. Утім, керівник органу прокуратури є самостійним учасником кримінального провадження, про що свідчать ті положення КПК України, що наділяють його кримінально-процесуальною компетенцією. Більше того, у доктрині виділені організаційно-правові повноваження прокурорів – керівників органів прокуратури [3, с. 330]. Отже, зважаючи на те, що доказування є основою кримінально-процесуальної діяльності у будь-якій стадії, актуальним є питання стосовно участі керівника органу прокуратури у доказуванні.

Стан опрацювання. Окремі питання керівника органу прокуратури як учасника у стадії досудового розслідування розглядалися П.П. Андрушком, О.З. Гладуном, І.В. Гловюк, М.С. Городецькою, В.О. Гринюком, В.Г. Дрозд, В.А. Завтуром, В.В. Луциком, М.А. Погорецьким, О.М. Посьвістак, Ю.М. Суховим, Г.К. Тетерятник, О.О. Шпаком та ін., утім, специфіка участі його як суб'єкта доказування комплексно не розглядалася, а дискутувалася, як правило, у контексті глави 37 КПК України.

Метою цієї статті є виокремлення специфіки участі керівника органу прокуратури у доказуванні та його повноважень у цій сфері, ідентифікація наявних проблемних питань застосування КПК України при реалізації повноважень керівника органу прокуратури у доказуванні, формулювання пропозицій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Керівник органу прокуратури визначений у п. 9 ст. 3 КПК України як Генеральний прокурор, керівник обласної прокуратури, керівник окружної прокуратури та їх перші заступники і заступники, які діють у межах своїх повноважень. У КПК України немає окремої статті щодо повноважень керівника органу прокуратури, його повноваження розміщені по різних главах.

Слід наголосити, що керівник органу прокуратури має й ті повноваження, які торкаються процесу доказування.

Визначення належного суб'єкта здійснення процесуального керівництва полягає як у визначенні прокурора та групи прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, так і у вирішенні спорів про підслідність. Як слушно пише М.С. Городецька, керівник органу прокуратури наділений повноваженнями щодо прийняття рішень щодо встановлення предмета відання для органу досудового розслідування [4, с. 353–356]. Відмітимо, що є доктринальні пропозиції щодо удосконалення таких повноважень керівника органу прокуратури [5, с. 147–148].

З практичних позицій питання визначення належного суб'єкта здійснення процесуального керівництва не є простим у тому сенсі, які наслідки відсутності постанови керівника органу прокуратури у матеріалах та невідкриття її стороні захисту. З одного боку, Об'єднана палата ККС ВС сформулювала висновок, що «рішення про призначення (визначення) прокурора, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, та у разі необхідності групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, обов'язково повинно прийматись у формі постанови, яка має міститись у матеріалах досудового розслідування для підтвердження факту наявності повноважень. ... Відсутність зазначеної постанови в матеріалах досудового розслідування або її підписання керівником відповідного органу прокуратури обумовлює недопустимість доказів, зібраних під час досудового розслідування, як таких, що зібрані під наглядом і процесуальним керівництвом прокурора (прокурорів), який не мав на те законних повноважень» [6].

Здавалося б, це питання вирішено, утім, загальний підхід ВС стосовно значення для допустимості доказів процедурно правильного визначення суб'єкта збирання відтоді істотно змінився, адже Велика Палата ВС надала висновок, що «у випадку призначення експертизи слідчим, який не входить до складу визначеної у кримінальному провадженні слідчої групи суд, вирішуючи питання про допустимість даних висновку експерта як доказів, повинен у межах доводів сторін перевірити, чи призвів спосіб призначення експертизи до порушення тих чи інших прав і свобод людини, передбачених Конвенцією та/або Конституцією України. У разі визнання доказів недопустимими суд має вмотивувати свої висновки про істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, зазначивши, які саме й чий права і свободи було порушено і в чому це виражалось» [7]. Звісно, формально це стосується лише слідчого, але може вплинути у подальшому на практику і стосовно прокурора. Слушно пише О.М. Федорів, що виникає питання стосовно того, чи «витримують» перевірку такою

практикою правила КПК України стосовно визначення слідчого (групи слідчих), прокурора (групи прокурорів), родової підслідності [8, с. 140].

Як видається, не можна формально відноситися до визначення прокурора та групи прокурорів, адже це може безпосередньо вплинути на право учасників заявити відвід прокурорам у разі, якщо вони вважають, що для цього є підстави. Крім того, саме наявність постанови та її відкриття дозволяє беззаперечно довести дотримання одного з критеріїв допустимості доказів – належного суб'єкта збирання. За чинних норм КПК України постанова є обов'язковою, замінити її відміткою в ЄРДР не можна. Утім, зважаючи на тенденції цифровізації, регламентацію функціонування інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування, доречним є розгляд можливості винесення такої постанови виключно в електронному вигляді за наявним у системі шаблоном (і невідкладного повідомлення про це учасників кримінального провадження та наявності у них доступу до такої постанови). По суті, така можливість вже передбачена ч. 6 ст. 110 КПК України, проте, натепер не передбачено невідкладне повідомлення про це учасників кримінального провадження. Крім того, у ч. 6 ст. 110 КПК України є обумовлення «у разі потреби», яке не має однозначного тлумачення, і немає розуміння, чи потрібне дублювання у паперовій формі такої постанови; тому ці питання мають бути вирішені нормативно з урахуванням вже наявних практик цифровізації.

Забезпечення ефективності досудового розслідування у аспекті збирання доказів, хоча і без посилання на саме доказування, закріплено у КПК України у розрізі повноваження Генерального прокурора (особи, яка виконує його обов'язки), керівника обласної прокуратури, їх перших заступників та заступників вмотивованою постановою доручити здійснення досудового розслідування іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування або за наявності об'єктивних обставин, що унеможливають функціонування відповідного органу досудового розслідування чи здійсненням ним досудового розслідування в умовах воєнного стану (з винятками, зазначеними ч. 5 ст. 36 КПК України). Також керівник органу прокуратури уповноважений у виняткових випадках покласти повноваження прокурора на іншого прокурора цього органу прокуратури через неефективне здійснення прокурором нагляду за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування. Обидва формулювання мають оцінний характер, що надає доволі широку дискрецію керівнику органу прокуратури для вирішення цих питань.

На практиці є випадки, коли постанови, якими доручається здійснення досудового розслідування іншому органу досудового розслідування через неефективність, були такими, з яких неможливо зрозуміти, чому розслідування було неефективним або строк, протягом якого воно проводилося, був настільки коротким, що породжував цілком розумні сумніви щодо того, що можна взагалі визначити ефективність такого досудового розслідування. Це призвело до того, що питання допустимості доказів, зібраних при «штучному» передорученні досудового розслідування, дійшло до Об'єднаної палати ККС ВС, яка визнала, що у постанові мають бути фактичні підстави її прийняття, а наслідком недотримання належної правової процедури є визнання доказів недопустимими на підставі ст. 86, п. 2 ч. 3 ст. 87 КПК як таких, що зібрані (отримані) неуповноваженими особами (органом) у конкретному кримінальному провадженні, з порушенням установленого законом порядку [9]. Викладені у цій постанові аргументи (крім того, про який мова піде далі), є таким, що можуть бути застосовні і при вирішенні питання про неефективність процесуального керівництва та заміну прокурора у досудовому розслідуванні.

Утім, погодитись з аргументом, що «наявність відповідних відомостей, які стосуються конкретного кримінального провадження, щодо його неефективності відповідним прокурором може бути встановлена на будь-якій стадії досудового розслідування, в тому числі і на його початку, та бути підставами для прийняття рішення в порядку та відповідно до вимог ч. 5 ст. 36 КПК» [9], складно, адже на початку досудового розслідування говорити про неефективність неможливо, зважаючи на те, що це саме початок і слідчий може ще не встигнути провести усі потрібні процесуальні дії та прийняти процесуальні рішення. А для випадків, коли орган не функціонує, є інша підстава – наявність об'єктивних обставин, що унеможливають функціонування відповідного органу досудового розслідування чи здійсненням ним досудового розслідування в умовах воєнного стану. Це торкається і діяльності процесуального керівника.

Слушною є думка, що оцінка ефективності здійснюваного досудового розслідування характеризується ретроспективністю (за стандартами адекватності (належності), ретельності (сумлінності), оперативності та розумної швидкості; незалежності та неупередженості; доступності для громадськості та залучення потерпілих (або їх рідних, якщо йдеться про заяви за ст. 2 Конвенції)), можуть бути враховані також кількісні показники) та проспективністю (за стандартами адекватності (належності), ретельності (сумлінності), оперативності та розумної швидкості; незалежності та неупередженості; доступності для

громадськості та залучення потерпілих (або їхніх рідних, якщо йдеться про заяви за ст. 2 Конвенції) та оцінкою можливості виконання охоронних норм національного кримінального закону та спроможності органу досудового розслідування, з урахуванням наявного стану досудового розслідування, вжити для цього необхідних і достатніх заходів, тобто фактично усунути наявні недоліки в організації та здійсненні досудового розслідування [8, с. 172]. Адекватність (належність) та ретельність (сумлінність) безпосередньо пов'язані з доказуванням, а отже, оцінка за цими стандартами вказує на оцінку саме процесу доказування перед тим, щоб приймати рішення про заміну прокурора або зміну органу досудового розслідування.

На збирання доказів у кримінальному провадженні впливає і дотримання розумності строків досудового розслідування. Коли мова йде про оскарження прокурору вищого рівня (а ними і є, виходячи з переліку ст. 17 Закону України «Про прокуратуру», керівники органів прокуратури) недотримання розумних строків слідчим, дізнавачем, прокурором під час досудового розслідування, він має оцінити те, які процесуальні дії, у тому числі спрямовані на збирання та перевірку доказів, були проведені, що впливає з переліку повноважень за підсумками розгляду скарги, зокрема, повноваження надати обов'язкові для виконання вказівки щодо строків вчинення певних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень.

Реалізація «делегованих» повноважень в умовах воєнного стану характеризується тим, що керівник органу прокуратури набув повноваження щодо здійснення доказування, яких він не мав раніше, попри наявні повноваження за іншими нормами КПК України. Це пов'язано з тим, що повноваження слідчого судді, спрямовані на збирання та перевірку доказів, «делеговано» у випадку об'єктивної неможливості виконання повноважень слідчим суддею [щодо тлумачення об'єктивної неможливості виконання повноважень див.: 10–14], саме керівнику органу прокуратури, а саме повноважень, передбачених статтями 163–164 (тимчасовий доступ до речей і документів), 233 (розгляд клопотання про проведення обшуку у порядку ч. 3), 234–235 (обшук), 245 (отримання зразків для експертизи), 246–248 (проведення негласних слідчих (розшукових) дій), 250 (розгляд клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії після її початку без ухвали слідчого судді) КПК України. Слушно пишуть І.В. Гловюк та В.А. Завтур, що складність ситуації в тому, що спрогнозувати вичерпний перелік випадків, коли слідчий судді не матимуть об'єктивної можливості виконання повноважень слідчим суддею. Відповідальність за правильну ідентифікацію ситуації покладається

саме на керівника органу прокуратури. Проте, треба звернути увагу і на те, що надалі, коли вже у судовому провадженні виникне питання про допустимість доказів, тягар доказування допустимості зібраних доказів, за вимогами ст. 92 КПК України, покладається вже на прокурора, а не на керівника органу прокуратури. Отже, керівник органу прокуратури має під час вирішення питання про виконання «делегованих» повноважень бути готовим до того, щоб його обґрунтування у процесуальному рішенні неможливості виконання повноважень слідчим суддею «витримала» перевірку щодо оцінки відповідних обставин у майбутньому [15, р. 551].

Крім того, на керівника органу прокуратури, зокрема, на Генерального прокурора (особу, яка виконує його обов'язки), керівника обласної прокуратури, їх перших заступників та заступників, покладено обов'язок оцінки можливості здійснення доказування в умовах воєнного стану, адже згідно ч. 5 ст. 36 КПК України, вони своєю вмотивованою постановою мають право доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування або за наявності об'єктивних обставин, що унеможливають функціонування відповідного органу досудового розслідування чи здійсненням ним досудового розслідування в умовах воєнного стану.

При реалізації повноважень керівника органу прокуратури виникає ряд практичних питань, зокрема: чи можна включати керівника органу прокуратури у групу прокурорів в конкретному кримінальному провадженні; та чи має бути включений керівник органу прокуратури у групу прокурорів у провадженні, де він має специфічні повноваження (*початок кримінального провадження та повідомлення про підозру у кримінальному провадженні щодо окремих категорій осіб, глава 37 КПК України*).

Перше питання не є однозначним, адже цю ситуацію КПК України замовчує, і пряма відповідь на це питання відсутня. На практиці такі випадки непоодинокі. Є думка, що керівник органу прокуратури, а також прокурор вищого рівня, не можуть входити до групи прокурорів та одночасно здійснювати свої повноваження та повноваження з нагляду за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, оскільки таке поєднання процесуальних повноважень унеможливорює здійснення прокурорського нагляду за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні та призводить до особистої заінтересованості таких прокурорів у результатах

кримінального провадження і, як наслідок, їх упередженості. Керівник органу прокуратури не може одночасно поєднувати свої повноваження з повноваженнями прокурора у кримінальному провадженні, і у разі включення себе до групи прокурорів, він втрачає процесуальний статус керівника органу прокуратури та право користуватися його повноваженнями. У такому випадку, повноваження керівника органу прокуратури мають покладатися на керівника органу прокуратури вищого рівня [16]. На складну проблему забезпечення неупередженості у таких ситуаціях при розгляді скарг за ст. 308 КПК України звертає увагу І.В. Гловюк [17].

Утім, як видається, КПК України підстав для категоричного висновку про заборону керівнику органу прокуратури були в групі прокурорів не має, зважаючи у тому числі на положення Закону України «Про прокуратуру». Утім, дійсно, з позицій забезпечення стандартів належної правової процедури у разі, коли мова йтиме про розгляд скарг у порядку ст. 308 КПК України та реалізації керівником органу прокуратури «делегованих» повноважень у порядку ст. 615 КПК України, неможливо забезпечити неупередженість керівника органу прокуратури, а це є необхідною вимогою та стандартом ефективності досудового розслідування. Інакше не було б сенсу у, зокрема, відомчому оскарженні за ст. 308 КПК України, а ці повноваження слід було б передати слідчому судді. Особливе значення ця проблема має для воєнного стану, зважаючи на перелік «делегованих» повноважень і значні ризики зловживань. Відмітимо, що ці ризики на практиці підтвержені і в деяких випадках констатовані порушення при застосуванні ст. 615 КПК України [18–20] (хоча справедливим буде відмітити, що ризики є незалежно від включення у групу прокурорів).

Друге питання, а саме чи має бути включений керівник органу прокуратури у групу прокурорів у провадженні, де він має специфічні повноваження (глава 37 КПК України), не є простим, адже, знову ж, прямої відповіді у КПК України немає (це деякими авторами визнається прогалиною [21, с. 160]). Є доктринальний підхід (який має бути оцінений з урахуванням чинного на час підготовки цитованої публікації авторами законодавства), що повідомити про підозру спеціальному суб'єктові може лише Генпрокурор чи його заступник, які є процесуальними керівниками в конкретному кримінальному провадженні від самого його початку. Якщо створено групу процесуальних керівників, то відповідно до ч. 6 ст. 36 КПК вони обов'язково мають бути в ній старшими [22, с. 6]. Є і слушні аргументи на користь протилежної позиції [21, с. 161-162; 22, с. 10-11; 23, с. 65]. Важливо відмітити при цьому, що положення КПК України загалом дають достатньо підстав для твердження, що включення керівни-

ка органу прокуратури до групи прокурорів, що нерідко є на практиці, не буде порушенням КПК України.

Велика Палата ВС зауважила, що для повідомлення про підозру судді ані Генеральний прокурор, ані його заступник не повинні обов'язково здійснювати процесуальне керівництво у відповідному кримінальному провадженні щодо судді, оскільки чинне кримінальне процесуальне законодавство такої вимоги не встановлює. Генеральний прокурор або його заступник реалізують повноваження щодо письмового повідомлення про підозру судді незалежно від того, чи здійснюють вони процесуальне керівництво у конкретному кримінальному провадженні [24]. Слід підтримати таку думку і визнати правильність такого тлумачення стосовно усіх категорій осіб у главі 37 КПК України, зважаючи на спільну мету особливого порядку щодо них. Що ж стосується включення керівника органу прокуратури у групу, то КПК України замовчує це, тобто немає ні дозволу, ні заборони, а отже, треба застосувати системне та телеологічне тлумачення закону. Сенс спеціального порядку повідомлення про підозру – підвищити процесуальні гарантії прав осіб, які перелічені у Главі 37 КПК України, через підвищені ризики для них та їх діяльності у разі необґрунтованого кримінального переслідування. Саме тому, як видається, уточнено суб'єкта, уповноваженого здійснити письмове повідомлення про підозру. Зважаючи на специфіку положення керівника органу прокуратури, він саме як керівник органу прокуратури має специфічні повноваження, які ніяк не залежать від того, знаходиться він або ні у групі прокурорів. Такі повноваження надані в силу посади для підвищення процесуальних гарантій осіб, стосовно яких здійснюється кримінальне провадження. Зважаючи на те, що керівник органу прокуратури є самостійним учасником кримінального провадження (хоча у доктрині це рідко згадується), йому немає потреби входити у групу прокурорів, щоб реалізувати прямо надані саме йому в силу посади (а не участі як прокурора у конкретному провадженні) повноваження. Утім, слушно пише О.М. Посвистак, що наведений висновок ВП ВС не означає, що Генеральний прокурор та/або його заступники не можуть бути включені до групи прокурорів у кримінальному провадженні, а він лише підкреслює, що у випадках їх невиключення це не порушує процесуального порядку, встановленого КПК у цій ситуації [21, с. 160].

Висновки. Керівник органу прокуратури як самостійний суб'єкт досудового розслідування є суб'єктом доказування у досудовому розслідуванні і у класифікації відноситься до групи суб'єктів, на яких покладено обов'язок та тягар доказування у досудовому розслідуванні. Повноваження керівника органу прокуратури, які тор-

каються процесу доказування, можна поділити на такі групи: 1) визначення належного суб'єкта здійснення процесуального керівництва (у широкому розумінні, включаючи підслідність); 2) забезпечення ефективності досудового розслідування у аспекті збирання доказів; 3) початок кримінального провадження та повідомлення про підозру у кримінальному провадженні щодо окремих категорій осіб (що є необхідною умовою допустимості усіх доказів, які збиратимуться та перевірятимуться у кримінальному провадженні); 4) реалізація «делегованих» повноважень в умовах воєнного стану.

Практична складова реалізації повноважень керівника органу прокуратури має невиключний перелік таких проблемних питань: можливість включення у групу прокурорів; забезпечення неупередженості у разі включення у групу прокурорів; забезпечення допустимості фактичних даних, зібраних із застосуванням ст. 615 КПК України. Частина з них обумовлена відсутністю статті з переліком повноважень керівника органу прокуратури, інша «замовчуванням» КПК України питань реалізації повноважень, що очікувано призводить до різнотлумачень. Утім, аналіз положень КПК України та позицій ВС призводить до висновків, що: керівник органу прокуратури може входити до складу групи прокурорів, оскільки заборони на це немає, а прокурором, згідно п. 15 ст. 3 КПК України, є особа, яка обіймає посаду, передбачену статтею 15 Закону України «Про прокуратуру», та діє у межах своїх повноважень; немає імперативу щодо включення керівника органу прокуратури для реалізації повноважень за главою 37 КПК України до групи прокурорів, утім, його включення до такої групи також не суперечить КПК України. При включенні керівника органу прокуратури до групи прокурорів постає питання відсутності неупередженості при реалізації повноважень саме як керівника органу прокуратури та ідентифікації прокурора вищого рівня для цілей ст. 308 КПК України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Доказування в сучасному кримінальному провадженні: навч.- метод. посібник [Електронне видання] / Л.І. Аркуша, Ю.П. Аленін, В.К. Волошина, Л.М. Гуртієва, Т.В. Лукашкіна, А.В. Мурзановська, О.О. Торбас, Д.В. Шилін; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2021. 108 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.16149>.
2. Вапнярчук В.В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: монографія. Х.: Юрайт, 2017. 408 с.
3. Шпак О.О. Особливості організації роботи керівника прокуратури з процесуального

- керівництва. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 328–331.
4. Городецька М.С. Предмет відання у кримінальному процесі: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність (081 – Право). Донецький державний університет внутрішніх справ, Кропивницький, 2023. 532 с.
 5. Дрозд В.Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 448 с.
 6. Постанова ОП ККС ВС від 22 лютого 2021 року, справа № 754/7061/15. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95139651>.
 7. Постанова ВП ВС 31 серпня 2022 року, справа № 756/10060/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106141457>.
 8. Федорів О.М. Європейські стандарти ефективності досудового розслідування. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. Львівський державний університет внутрішніх справ, Львів, 2023. 240 с.
 9. Постанова ОП ККС ВС від 24 травня 2021 року, справа № 640/5023/19, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97286253>.
 10. Таран О.В., Чернявський С.С. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: окремі питання нормативного регулювання. *Українська кримінальна юстиція в умовах війни: матеріали VIII (XXI) Львівського форуму кримінальної юстиції (м. Львів, 9–11 червня 2022 року) / упорядник І.Б. Газдайка-Василишин*. Львів: ЛьВДУВС, 2022. 264 с. С. 215–221.
 11. Тішин М.В. Забезпечення прокурором допустимості доказів в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 282–287. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.53>.
 12. Добірка відповідей на актуальні запитання, підготовлених лекторами Ірина Гловюк та Віктор Завтур по матеріалах вебінару: «Особливий режим досудового розслідування та продовження строків тримання під вартою під час судового провадження в умовах воєнного стану». URL: <https://www.facebook.com/hsa.org.ua/posts/5341526885927029>.
 13. Гловюк І.В. Деякі питання тлумачення неможливості реалізації слідчим суддею повноважень у період воєнного стану та її наслідків. *Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслі-*

- дування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (02 грудня 2022 року) / упор. А.Я. Хитра. Львів: ЛьвДУВС. 2022. С. 39–41.
14. Editorial: покладення функції судового контролю на прокурора: як обґрунтовується «відсутність об'єктивної можливості» його здійснення? URL: <https://justtalk.com.ua/post/editorial-pokladennya-funktsii-sudovogo-kontrolyu-na-prokurora-yak-obgruntovuetsya-vidsutnist-obektivnoi-mozhливosti-jogo-zdijsnennya>.
 15. Hloviuk I., Zavtur V. Кримінальне провадження в Україні в режимі воєнного стану. The Challenges and Opportunities in Law. Ukrainian Case under the Conditions of War. Monograph, edited by Tomas Davulis, Ligita Gasparėnienė. Kraków 2023. P. 517–633. DOI: 10.12797/9788381388887.06.
 16. Іванець А. Проблемні питання поєднання прокурорами різного рівня своїх повноважень у кримінальному провадженні. URL: <https://www.hsa.org.ua/lectors/ivanets-andrij/articles/problemni-pitannia-rojednannia-prokurorami-riznogo-rivnia-svoix-povnovazhen-u-kriminalnomu-provadzenni>.
 17. Гловюк І.В. Питання реалізації статті 308 КПК України у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, підслідних НАБУ. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21 жовтня 2022 року) / упор. Л.В. Павлик, У.О. Цмоць*. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 110–113.
 18. Рішення № 88дп-22. Про наявність підстав для відсторонення керівника окружної прокуратури від посади. URL: <https://kdkp.gov.ua/decision/2022/06/17/2268>.
 19. Рішення № 202дп-22. Про накладення дисциплінарного стягнення на заступника керівника Подільської окружної прокуратури міста Києва Кутового Д.В. та закриття дисциплінарного провадження стосовно прокурорів цієї ж прокуратури Горобинського В.М. та Годуєва В.О. URL: <https://kdkp.gov.ua/decision/2022/11/09/3275>.
 20. Рішення № 129дп-22. Про накладення дисциплінарного стягнення на керівника Подільської окружної прокуратури міста Києва Хомаківського С.П. URL: <https://kdkp.gov.ua/decision/2022/08/31/2808>.
 21. Посвистак О.М. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2021. 231 с.
 22. Науково-практичне дискусійне обговорення ключових питань правозастосування. Гра поза правилами: проблемні питання пред'явлення підозри спеціальному суб'єкту та її обґрунтованість. Різні підходи до правозастосування. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/26569b0fb3685970dcb3_file.pdf.
 23. Погорецький М.А., Гринюк В.О. Повідомлення судді про підозру: проблемні питання правового регулювання, теорії та практики. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 2. С. 58–71.
 24. Постанова ВП ВС від 11 грудня 2019 року, справа № 536/2475/14-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86365236>.